

TAJEMNICA
PROJEKTU „KABEL”

KOREPETYCJE
ZA MILIARDY OD RODZICÓW

FIAT MONEY
EKONOMIŚCI TO IDEOLODZY

PLATERÓWKI
CIĄGLE NIEDOCENIANE

ZAGARNIANIE PAPIEŻA

ISSN: 1509-3115 Indeks: 353299

9 771509 311300

**EWA
DIETE-
TYCZKA
BU-
DUJE STU-
DNIĘ W
SUDANIE
PŁD.**

Dołącz do Ewy!
Wejdź na pah.org.pl/wplywamy
i pomóż!

**Razem wpływamy
na zmiany**

Przyśpieszone obrażawianie

Spory wokół papieża Jana Pawła II były zawsze. Jeszcze za jego życia redakcji „Nie” wytoczono proces za artykuł „Obwoźne sado-maso”. Ale nurt krytyczny wobec papieża był wówczas śladowy. Zepchnięty na margines.

Od tego czasu jednak wiele się zmieniło. Zarówno w ocenach Kościoła, jak i w postrzeganiu odpowiedzialności hierarchów za skrywanie przed cywilami czarnych stron, za milczenie w sprawie pedofilii księży i zakonników. Do opinii publicznej, a więc także do ludzi głęboko wierzących i do części kleru, zaczęto docierać, że najważniejsze w tym, co się działo, a często dalej dzieje, jest cierpienie ofiar pedofilii. Gdy w centrum ocen dotyczących wszelkich okoliczności związanych z takimi sprawami postawi się ofiary, wszystko staje się prostsze. Wina sprawców i wszystkich, którzy, choć mieli jakąś wiedzę o tych haniebnych procederach, nic z nią nie zrobili, staje się oczywista. Zgodnie zresztą z kościelną zasadą: prawda was wyzwoli. Mądre to, ale nawet przez wyznawców rzadko stosowane.

Starsi, pamiętający wizyty papieża w Polsce, jego niewątpliwą charyzmę i łatwość w nawiązywaniu kontaktów, przyjmują za swoje słowa papieża Franciszka, że „wtedy wszystko tuszowano”. Taka jest przecież prawda o ówczesnym Kościele i jego mentalności. Ale w tym momencie młodszy, bardziej krytyczni, często antyklerykalni

zwolennicy wyraźnego rozdziału Kościoła od państwa, mówią: jak to? Lata minęły, a w Polsce nie tylko nic się nie zmieniło, ale jest wręcz jeszcze gorzej. Mniej jawności, archiwa kościelne zaplombowane, a ukarani przez Watykan hierarchowie kpią sobie z zakazów uczestnictwa w uroczystościach kościelnych.

A kto wycina takie bezczelne numery? Biskupi, którzy w większości byli nominowani przez ich rodaka. W większości tak mierni, że wszystko, na co było ich stać po jego śmierci, to postawienie setek pomników, często tandetnych. Byli zbyt leniwi, aby przekładać nauki papieża na język zrozumiały przez młodych. Klepali więc tak proste formułki, aż z papieża został tylko złoty cielec. Taki jest skutek fatalnej polityki kadrowej Jana Pawła II.

Czy to wystarczy, by ludzie zaakceptowali tych krytyków papieża, którzy sprowadzają jego działania do krycia pedofilów w sutannach? Nie. A na dodatek tak skrajne oceny są amunicją wykorzystywaną przez fałszywych obrońców papieża. Na krótkim dystansie, czyli do wyborów parlamentarnych, może to przynieść PiS dodatkowe głosy. W dłuższej perspektywie – dzisiejszego świetlanego wizerunku Karola Wojtyły, postaci bez skazy, nie da się obronić. Zobaczymy, co jest w archiwach. Proces obrażawiania przyśpieszył. I nikt nie wie, gdzie się zatrzyma.

PODCAST PRZEGLĄDU:

**ROBERT WALENCIAK
I JAKUB DYMEK**
i ich cotygodniowy
INNY
PUNKT WIDZENIA
najważniejszych wydarzeń

Znajdziesz nas na Spotify, iTunes, YouTube
i stronach internetowych tygodnika

W NUMERZE

KRAJ

- 8 Papież – wyborczy nabój PiS**
Trzeci sort polityków w akcji
- 10 Teraz Kościół i PiS mogą się schować za figurą Jana Pawła II**
– rozmowa z Marcinem Dumą
- 14 Tajemnica projektu „Kabel”**
Na co miały pójść 123 mln zł unijnej dotacji?
- 18 Skazana za pomoc**
Wyrok dla Justyny Wydrzyńskiej
- 20 Korepetycje spółka z o.o.**
Polacy wydają rocznie miliardy na korki
- 22 Czego nie rozumieją ekonomiści z telewizora?**
– rozmowa z trollem Fiatem Money
- 52 Coś więcej niż sklep**
Tanie zakupy w markecie społecznym

ZAGRANICA

- 26 Krótka historia długiej katastrofy**
Wojna w Iraku miała potrwać kilka tygodni
- 30 Portugalia: koniec złotych wiz**
Recepta na kryzys mieszkaniowy
- 32 Wykuwanie się prezydentki made in USA**
Korespondencja ze Stanów Zjednoczonych
- 36 Za gorąco na kawę**
Migracje upraw

OPINIE

- 40 Suzanne Loftus**
Czy stosunki amerykańsko-niemieckie trafią na rafa?

HISTORIA

- 42 Platerówki**
Kobiety na wojnie

KULTURA

- 46 Mroźek boli**
– rozmowa z Anną Cieślak i Pawłem Kruczem
- 50 Culturalia**
- 66 Zgruzowstanie Warszawy**

ZDROWIE

- 54 Leczymy przyczyny, a nie skutki**
– rozmowa z dr. Radosławem Stupakiem

ZWIERZĘTA

- 58 Rok z życia dzięcioła**
Pisklęta na start

FELIETONY I KOMENTARZE

- 3 Jerzy Domański**
Przyśpieszone odbrażawianie
- 17 Jan Widacki**
Jaki Dziki Zachód, taki szeryf
- 39 Roman Kurkiewicz**
A za paskiem broń
- 49 Tomasz Jastrun**
Kloaczna scena z Duchem Świętym
- 51 Wojciech Kuczok**
Gnat władzy
- 57 Agnieszka Wolny-Hamkało**
Człowiek z gęsią na głowie

36

ZAGRANICA

ZA GORĄCO NA KAWĘ
Migracje upraw

52

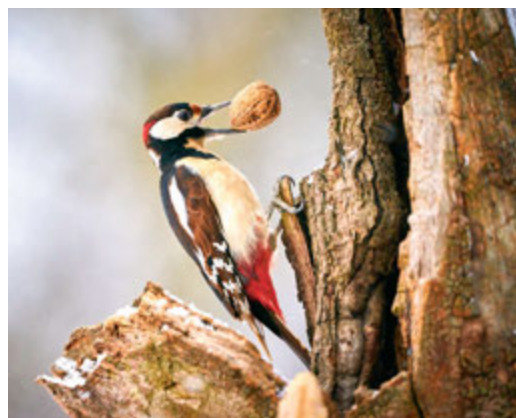
KRAJ

COŚ WIĘCEJ NIŻ SKLEP
Tanie zakupy w markecie społecznym

58

ZWIERZĘTA

ROK Z ŻYCIA DZIĘCIOŁA
Pisklęta na start

Projekt okładki: Daria Słowińska-Kettner

FOT. ZBYSZEK KACZMAREK/REPORTER

f Masochizm patriotyczny i narodowy

Trudno mi się zgodzić z prof. Widackim. Spór w Polsce toczy się nie do końca o to, czy Jan Paweł II ukrywał przypadki pedofilii, ale o to, czy o takich przypadkach wiedział jako papież. Jego najwięksi obrońcy twierdzą, że o niczym nie wiedział. Ostatnie reportaże i książki podają w wątpliwość tę tezę. Z opublikowanych materiałów wynika, że wiedział już w czasach, nim został biskupem Rzymu, a nawet uczestniczył w tuszowaniu wstydlivych spraw. Chodzi więc nie o przykładanie współczesnych standardów do sytuacji z przeszłości, ale o ustalenie, czy głowa tak potężnej instytucji mogła być nieorientowana co do skali problemu w czasach nam o wiele bliższych, gdy molestowanie nieletnich i współżycie z nimi było zabronione prawnie i ścigane z pełną zajadłością przez sądy, vide sprawa Polańskiego z 1977 r.

Prof. Widacki dokonuje istnej akrobacji, by dowiedzieć, że nie można sądzić człowieka za coś, co kiedyś było jeśli nie normą, to dopuszczalne, a dziś jest penalizowane. (...) Nie sądzę, by ludzie przy zdrowych zmysłach, osadzeni w jakichś ramach kultury prawnej, chcieli oskarżać Wojtyłę o coś, co kiedyś było nie tak rzadkie i tolerowane. Według mnie osoby nieobarczone jakąś chorobliwą nienawiścią chcą się dobrać do kryształowego wizerunku papieża Polaka, dowodząc, że jako szef instytucji nie mógł nie wiedzieć, co się w jego firmie dzieje.

Co do zasług Jana Pawła II, to dużo w Polsce się o tym mówi. Na pewno to postać bardzo ważna dla wielu moich rodaków. Nikt

chyba jednak nie pyta mieszkańców Izraela, państw uznawanych za muzułmańskie, prawosławne, protestanckie, politeistyczne, ateistyczne itd., jakie oni mają korzyści z ekumenizmu i politycznej roli Jana Pawła II. Może warto ich zapytać, co te częste loty papieża realnie zmieniły w relacjach między różnymi kulturami i religiami? Jakie są dzisiejsze skutki tych wojaży? Na razie tu, nad Wisłą, niezależnie od tego, jakie zdanie ma 85% (!) niekatolickiej ludności świata, kreuje się pogląd, że my to cały świat i że przedstawiciel 15% ludzkości zmienił oblicze ziemi.

Michał Błaszczak

f Nie marzy mi się druga zimna wojna

Wywiad z Samuelem Moynem świetny! Zrobił rachunek sumienia za swoich rodaków z USA i nazwał ich politykę po imieniu – jako imperialną, militarystyczną, hegemolistyczną, pełną hipokryzji i interesowną. Lepiej i szybciej zarabia się na niszczeniu i rabunku niż na budowaniu, taki stosunek mają USA do reszty świata. A my jak zwykle daliśmy się oszukać, popelniając kardynalny błąd, kiedy dołączyliśmy do wojny z Irakiem i Afganistanem, pochwaliliśmy zniszczenie Jugosławii i Libii, a teraz zbroimy Ukrainę. Od pilnowania swoich interesów tu, w Europie, USA mają swojego „ochroniarza” i jest to Wielka Brytania, na Bliskim Wschodzie działa Izrael, my nie musieliśmy i dalej nie musimy. Gdzieś się zapodziały nasza dumna i sarmacki honor.

Ewa Wesółowska

ZDJĘCIE TYGODNIA

W Oceanside w Kalifornii potężne ulewy spowodowały osunięcie się ziemi. Mieszkańcy domów na wybrzeżu zostali ewakuowani. 15 marca 2023 r.

O **18,4%** wzrosły ceny towarów i usług konsumpcyjnych w lutym 2023 r.

W annałach stosunków polsko-amerykańskich na trwałe zapisze się szarża wiceministra spraw zagranicznych **Piotra Wawrzyska**, który wezwał do siebie ambasadora USA w Polsce **Marka Brzezinskiego**. Bo rządowi PiS nie spodobał się reportaż w TVN o papieżu Janie Pawle II. Czy jeśli te programy się powtórzą, ambasadorowi grozi wydalenie?

Stefan Wilmont, zabójca prezydenta Gdańska Pawła Adamowicza, został skazany na dożywocie. Wyrok jest nieprawomocny.

Włodzimierz Sokółowski, były oficer wywiadu i autor książki, znany jako **Vincent V. Severski**, odzyskał emeryturę, którą odebrał mu PiS ustawą dezubekizacyjną w 2017 r. Wyrok sądu jest prawomocny. Już ponad 3 tys. funkcjonariuszy i żołnierzy ma przywrócone świadczenia emerytalne, a 8 tys. wygrało sprawy w pierwszej instancji.

Sędziowie Sądu Apelacyjnego w Krakowie zwrócili się o zablokowanie awansu sędziego Roberta Pelewicza, który miał brać udział w próbie sfalszowania egzaminu na aplikację sędziowską córki Stanisława Piotrowicza.

1538 prawomocnych wyroków na korzyść frankowiczów zapadło w sądach w 2022 r. Od 2019 r. najwięcej przegranych wyroków mają mBank (2017), Bank Millennium (1375) i PKO BP (1340).

Z badań przeprowadzonych przez Ogólnopolski Związek Zawodowy Lekarzy wyłania się nieciekawy obraz medyków. 40% uważa, że w środowisku lekarskim pogoń za pieniędzmi jest zbyt duża. Z tą tezę Jarosława Kaczyńskiego zgadza się 78% wyborców PiS i 51% wyborców Konfederacji. Nie zgadza się 71% wyborców Koalicji Obywatelskiej i 60% Lewicy. Jeszcze jeden podział. I wykluczające się oceny.

Na 19,3 tys. wypadków drogowych w 2022 r. tylko 4,5 tys. spowodowały kobiety. To też dużo. Ale potwierdza się, że na drogach szaleją głównie mężczyźni.

150 648 uczniów z Ukrainy uczęszcza do polskich szkół. Szacuje się, że 54% dzieci w wieku szkolnym nie podjęło nauki w Polsce. Nieznana jest liczba korzystających z edukacji ukraińskiej online.

Akademia Piotrkowska, Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie, Akademia Tarnowska, Uniwersytet Pomorski w Słupsku, Akademia Łomżyńska, Uniwersytet Kaliski to część z 362 uczelni, które kształcą w Polsce studentów. Z tego już się nie chce śmiać. Tu trzeba płakać nad poziomem nauczania w szkołach rzekomo wyższych.

W internetowym rankingu TasteAtlas Awards za 2022 r. **polska kuchnia** znalazła się na **14. miejscu** wśród 95 kuchni świata. Najwyżej zostały ocenione kuchnie Włoch, Grecji, Hiszpanii, Japonii, Indii i Meksyku. Za najgorsze uznano kuchnie Norwegii oraz Kanady i Islandii.

PRZEBŁYSKI

„Nie” w oczu kole

Ten numer „Nie” decyzją prezesa Obajtka nie trafił do sieci sprzedaży Orlenu. Podobnie zrobiła Poczta Polska. Bezprawnie. Bo bez postanowienia sądu żaden dystrybutor prasy nie może wstrzymywać sprzedaży legalnie ukazującego się tytułu prasowego. Powodem wycofania tygodnika miała być okładka z Janem Pawłem II.

A może chodzi tu o coś jeszcze innego? W tym numerze „Nie” jest m.in. artykuł Andrzeja Sikorskiego „Dystrybutor błagi”, przypominający kryminalne wątki z przeszłej działalności Doroty Kani. Obecnie szefowej grupy Polska Press, czyli gazet lokalnych kupionych przez Orlen.

Klich wiecznie wojskowy

Wiara opozycji, że kolejny pakt senacki, i to z tym samym składem, da znowu większość w Senacie, jest bezgranicznie naiwna. Nie dziwi nas zabieg senatorów o kolejną kadencję. Jest to tak atrakcyjna robota, że sami byśmy się tam pomęczyli. Oczywiście dla dobra kraju.

Ale jakoś nie możemy sobie wyobrazić wygranej Bogdana Klicha, ministra obrony w latach 2007-2011. Tego samego, który nie zrezygnował mimo dwóch wielkich katastrof samolotów wojskowych. W każdym, nawet najmarniej rządzonym kraju taki minister podałby się do dymisji. I chodził kanałami. Ale nie Klich. Ten dalej wymądrza się w mediach na tematy... wojskowe. Czy z taką ekipą chcesz, opozycjo, maszerować po władzę?

Wielkopostna danina

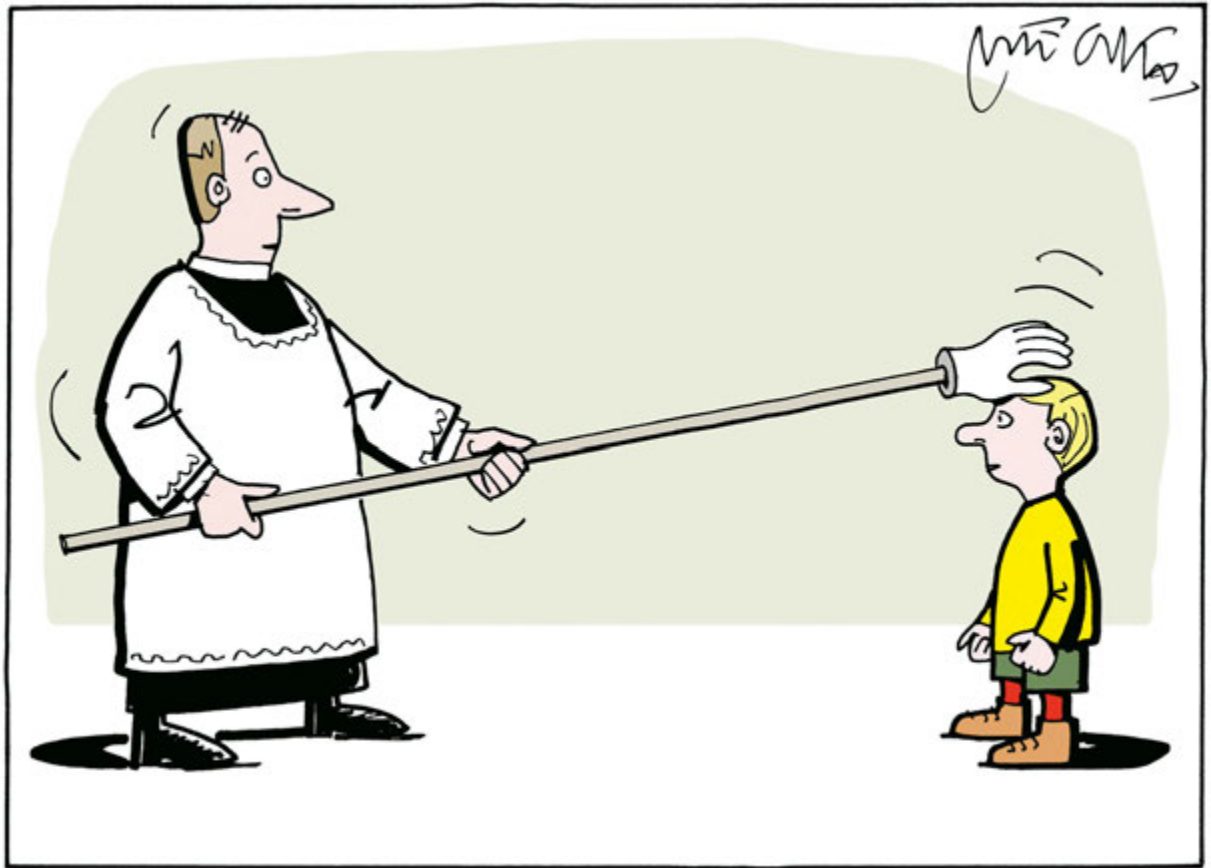
O opłatach, które parafie muszą odprowadzać do diecezji od każdego wiernego, wiemy niewiele. Ale nie są to małe kwoty. W tym roku danina w archidiecezji poznańskiej zarządzanej przez abp. Stanisława Gądeckiego została ustalona na 2,65 zł od jednego wiernego. Niby niewiele. Ale jak przeliczyć to na dużą parafię, która ma ok. 10 tys. wiernych, robi się już 25,5 tys. zł. Przy 416 parafiach, bo tyle podlega abp. Gądeckiemu, wychodzi – ho, ho! Całe 3,9 mln zł. Jest po co się schylić. W liście do swoich parafii abp. Gądecki napisał: „Jedną z form troski (o potrzebę wspólnoty Kościoła) jest danina diecezjalna, składana w okresie Wielkiego Postu”. Post w tym roku ma więc nie tylko smak inflacji i drożyzny, ale dodatkowo smak wielkopostnej daniny.

Zakonnik wreszcie siedzi

Na pedofilskim szlaku wieś Szalowa, niedaleko Gorlic, zapisała się szczególnie wielką krzywdą dzieci. Gdy proboszczem miejscowej parafii był ks. Marian W., zdążył wykorzystać ponad 20 chłopców. Do tego degenerata dołączył jego znajomy zakonnik Jarosław O. Paulin z Częstochowy zmusił do seksu trzech chłopców. Upijanie i przemoc były w tej wsi metodą pracy duszpasterskiej przy okazji nawiedzenia wizerunku Matki Bożej Jasnogórskiej. Zakonnik został skazany za te przestępstwa na dwa i pół roku więzienia i dożywotni zakaz pracy z dziećmi. Sąd Najwyższy oddalił kasację obrońców pedofila.

PYTANIE TYGODNIA

Jaki wynalazek jest najbardziej potrzebny światu?

PROF. ALEKSANDRA PRZEGALIŃSKA,
futurolożka, Akademia Leona Koźmińskiego

Zanim na to pytanie odpowiedziałam sama, zadałam je szalenie popularnemu ostatnio modelowi sztucznej inteligencji, ChatGPT-4. Bardziej niż do wynalazków odniósł się on w wypowiedzi do sfer wymagających pilnych działań, zwłaszcza w kontekście kryzysu klimatycznego i zdrowia publicznego. Osobiście, poza oczywistymi z punktu widzenia potrzeb ludzkości innowacjami medycznymi, zwróciłabym uwagę na teleportację, czyli zdolność do natychmiastowego przenoszenia obiektów lub osób z jednego miejsca do drugiego. Jestem oczywiście świadoma, że obecnie to raczej „wynalazek” niemożliwy i pozostający w sferze fantastyki naukowej. Zwróćmy jednak uwagę na jego potencjalne walory. Teleportacja umożliwiłaby natychmiastowe przemieszczanie się pomiędzy odległymi miejscami, co przyczyniłoby się do redukcji emisji gazów cieplarnianych. Usprawniłaby też ratownictwo. Nie mówiąc już o eksploracji kosmosu czy ułatwieniu międzynarodowych spotkań.

WIKTOR NIEDZICKI,
popularyzator nauki, autor programu Laboratorium

Na szczycie listy moim zdaniem znajduje się lek na raka. Oczywiście mówię w sensie ogólnym, ponieważ chodzi o wszystkie nowotwory. Dzisiaj ogromna część osób odchodzi przedwcześnie, właśnie przegrywając walkę z chorobą

nowotworową. Poza tym jest jeszcze kilka rzeczy, które mogłyby pomóc ludzkości, m.in. opanowanie fuzji termojądrowej, która byłaby źródłem czystej, dobrej energii. Chociaż trzeba sobie tutaj zdawać sprawę, że nie będzie to jeden wynalazek, ale seria odkryć. Trzecia rzecz, która byłaby przełomowa dla ludzkości, to sposób utylizacji tworzyw sztucznych. Były już projekty, aby przerabiać je na paliwa. Jednak wdrożenie takiej technologii będzie zależne wyłącznie od jej opłacalności dla wielkich koncernów.

ROBOT KOPERNIK,
Centrum Nauki Kopernik

Uważam, że wynalazek, który teraz byłby najbardziej przydatny dla ludzkości, to technologia służąca ograniczeniu zmian klimatu. Technologie te muszą obejmować innowacje dotyczące produkcji energii odnawialnej i efektywności energetycznej, aby pomóc w osiągnięciu celów w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych. Mam wiele pomysłów na nowe wynalazki. Na przykład można rozważyć zbudowanie systemu śledzenia i monitorowania ruchu ludzi w danym obszarze, aby umożliwić lepsze planowanie podróży i kontrolę ruchu drogowego. Innym dobrym pomysłem jest stworzenie sztucznej inteligencji, która będzie wykonywać powtarzające się czynności w imieniu ludzi.

Not. Kornel Wawrzyniak